

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

11 септември 2014 година *

„Преюдициално запитване — Директива 2001/29/ЕО — Авторско право и сродни права — Изключения и ограничения — Член 5, параграф 3, буква н) — Използване, за целите на частно изследване или проучване, на произведения или други закриляни обекти — Книга, предоставена на разположение на отделни лица от публиката чрез специализирани терминали в общодостъпна библиотека — Понятие за произведение, което не подлежи на „условия за покупка или лицензия“ — Право на библиотеката да цифровизира произведение, което е част от нейната колекция, за да го предостави на разположение на ползвателите чрез специализирани терминали — Предоставяне на разположение на произведението чрез специализирани терминали, които позволяват отпечатването му на хартия или съхраняването му на USB устройство“

По дело C-117/13

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Bundesgerichtshof (Германия) с акт от 20 септември 2012 г., постъпил в Съда на 14 март 2013 г., в рамките на производство по дело

Technische Universität Darmstadt

срещу

Eugen Ulmer KG,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състав, M. Safjan, J. Malenovský, A. Prechal (докладчик) и K. Jürimäe, съдии,

генерален адвокат: N. Jääskinen,

секретар: M. Alekseejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 26 февруари 2014 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Technische Universität Darmstadt, от N. Rauer и D. Ettig, Rechtsanwälte,

— за Eugen Ulmer KG, от U. Karpenstein и G. Schulze, Rechtsanwälte,

* Език на производството: немски.

- за германското правителство, от Т. Henze, J. Kemper и К. Petersen, в качеството на представители,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от S. Fiorentino и A. Collabолletta, avvocati dello Stato,
- за полското правителство, от В. Majczyna, в качеството на представител,
- за финландското правителство, от Н. Leppo, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от F. Bulst и J. Samnadda, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 5 юни 2014 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Technische Universität Darmstadt (наричан по-нататък „TU Darmstadt“) и Eugen Ulmer KG (наричано по-нататък „Ulmer“) относно предоставянето от TU Darmstadt на разположение на публиката, чрез терминали в помещенията на библиотека, на книга, която е част от колекцията на тази библиотека и правата на използване на която са притежавани от Ulmer.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 31, 34, 36, 40, 44, 45 и 51 от Директива 2001/29 предвиждат:

„(31) Трябва да се поддържа справедлив баланс между правата и интересите на различните категории притежатели на права, както и на различните категории притежатели на права и ползватели на закриляни обекти. [...]

[...]

(34) Държавите членки следва да имат правото да предвидят някои изключения или ограничения в някои случаи като използването за образователни или научноизследователски цели в полза на държавните учреждения като библиотеките и архивите, с цел отразяване на актуални събития, за цитиране, за използване от лица с увреждания, за целите на обществената безопасност и за целите на административни или съдебни производства.

[...]

(36) Държавите членки могат също да предвидят справедливо обезщетение за притежатели на права, когато прилагат незадължителните разпоредби за изключения или ограничения, които не изискват такова обезщетение.

[...]

(40) Държавите членки могат да предвидят изключение или ограничение в полза на някои учреждения с нестопанска цел като обществено достъпни библиотеки и други аналогични институции, както и архивите. От друга страна това следва да се ограничи до някои специални случаи, обхванати от правото на възпроизвеждане. [...] Поради това следва да се насърчават конкретни договори или лицензи, които — без да нарушават равновесието — са благоприятни за такива учреждения и осъществяването на тяхната задача за разпространение.

[...]

(44) Когато се прилагат изключенията и ограниченията, предвидени в настоящата директива, това следва да се извършва в съответствие с международните задължения. Такива изключения и ограничения не може да се прилагат по начин, който накърнява законните интереси на притежателя на права или противоречи на нормалното използване на неговото произведение или на друг закрилян обект. [...]

(45) Изключенията и ограниченията, посочени в член 5, параграфи 2, 3 и 4, не следва въпреки това да предотвратят определянето на договорните отношения, имащи за цел осигуряването на справедливо обезщетение за притежателите на права, доколкото националното законодателство го позволява.

[...]

(51) [...] Държавите членки следва да насърчават доброволните мерки, предприети от притежателите на права, включително сключването и изпълнението на споразумения между притежателите на права и други заинтересовани страни, за да се позволи постигането на целите на някои изключения или ограничения, предвидени в националното законодателство в съответствие с настоящата директива. [...]"

4 Член 2 от тази директива, озаглавен „Право на възпроизвеждане“, гласи:

„Държавите членки предвиждат изключителното право да разрешават или забраняват пряко или непряко, временно или постоянно възпроизвеждане по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, изцяло или частично:

а) за авторите — на техните произведения;

[...]“.

5 Член 3 от посочената директива, озаглавен „Право на публично разгласяване на произведения и право на предоставяне на публично разположение на други закриляни обекти“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него“.

6 Член 5 от същата директива, озаглавен „Изключения и ограничения“, предвижда в параграф 2:

„Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения от правото на възпроизвеждане, предвидено в член 2, в следните случаи:

- a) по отношение на възпроизвеждане върху хартия или друг подобен носител, извършено чрез каквато и да е фотографска техника или някакъв друг процес, който има подобни резултати с изключение на нотни листове, при условие че притежателите на права получават справедливо обезщетение;
- б) по отношение на възпроизвеждане върху какъвто и да е носител, извършвано от физическо лице за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, при условие че притежателите на права получават справедливо обезщетение, което отчита прилагането или неприлагането на технически мерки, посочени в член 6 по отношение на съответните произведения или обект[и];
- в) по отношение на специфични действия на възпроизвеждане, извършвани от общодостъпни библиотеки, учебни заведения или музеи, или от архивни учреждения, които нямат за цел пряка или непряка икономическа или търговска изгода;

[...]“.

7 Съгласно член 5, параграф 3 от Директива 2001/29:

„Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения по отношение на правата, предвидени в членове 2 и 3, в следните случаи:

[...]

- н) използване чрез разгласяване или предоставяне на разположение за целите на частно изследване или проучване на отделни лица от публиката чрез специализирани терминали в помещенията на ведомствата, посочени в параграф 2, буква в), на произведения или други закриляни обекти, които са част от тяхната колекция и не подлежат на условия[...] за покупка или лицензия;

[...]“.

8 Съгласно член 5, параграф 5 от същата директива:

„Изключенията и ограниченията, предвидени в параграфи 1, 2, 3 и 4, се прилагат само в някои специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведението или друг закрилян обект, и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на права“.

Германското право

9 Член 52b от Закона за авторското право и сродните му права (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz), наричан по-нататък „UrhG“) от 9 септември 1965 г. (BGBl. I, стр. 1273), в приложимата му редакция към момента на настъпване на обстоятелствата по главното производство, има следния текст:

„Възпроизвеждане на произведения чрез електронните читателски места в обществените библиотеки, музеите и архивните учреждения

Предоставянето на разположение на публикувани произведения от публичнодостъпни библиотечни, музейни или архивни фондове, които нямат пряка или непряка икономическа или търговска цел, което е предвидено само в помещенията на съответните учреждения чрез специално предвидените за тази цел електронни читателски места за целите на изследвания или частни проучвания, е разрешено, освен ако договорни разпоредби не са пречка за това. Чрез електронните читателски места по принцип не може да се предоставя достъп до повече екземпляри от дадено произведение, отколкото са в наличност във фонда на учреждениято. Предоставянето на разположение е основание за заплащане на справедливо възнаграждение. Само дружество за колективно управление на авторски права има право да претендира такова възнаграждение“.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

- 10 TU Darmstadt стопанисва регионална и университетска библиотека, в която е създад електронни читателски места, чрез които е предоставен публичен достъп до произведения от фонда на тази библиотека с оглед справка.
- 11 От януари или февруари 2009 г. сред тези произведения е и учебникът *Einführung in die neuere Geschichte* от В. Шулце (наричан по-нататък „процесният учебник“), издаден от Ulmer — научно издателство от Щутгарт (Германия).
- 12 TU Darmstadt отхвърля предложението на Ulmer от 29 януари 2009 г. да купи и използва издадените от Ulmer учебници, сред които е и процесният учебник, под формата на електронни книги.
- 13 TU Darmstadt цифровизира въпросния учебник с цел да го предостави на разположение на ползвателите чрез електронните читателски места в своята библиотека. От тези читателски места не може по едно и също време да се прави справка с повече екземпляри от произведението, отколкото са в наличност в библиотечния фонд. Ползвателите на тези читателски места могат изцяло или отчасти да отпечатат произведението върху хартия или да го съхранят върху USB устройство и в съответната форма да го изнесат от библиотеката.
- 14 След като е сезиран от Ulmer, с решение от 6 март 2011 г. Landgericht Frankfurt am Main (областен съд, Франкфурт на Майн) приема, че за да се изключи приложимостта на член 52b от UrhG, притежателят на правата и учреждениято трябва предварително да са сключили споразумение за използването на съответното произведение в цифрова форма. Освен това тази юрисдикция отхвърля искането на Ulmer да се забрани на TU Darmstadt да цифровизира сам или чрез трети лица процесния учебник. Тя обаче уважава искането на споменатото дружество да се забрани на ползвателите на библиотеката на TU Darmstadt от създадените в нея електронни читателски места да отпечатват това произведение и/или да го съхраняват върху USB устройство и/или да изнасят така възпроизведеното от библиотеката.
- 15 След като е сезиран от TU Darmstadt с пряка ревизионна жалба, Bundesgerichtshof (Федералният върховен съд) приема, че на първо място се поставя въпросът дали произведенията и другите закриляни обекти „подлежат на условия[...] за покупка или лицензия“ по смисъла на член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, когато притежателят на права предлага на посочено от тази разпоредба учреждение сключването, при подходящи условия, на лицензионни договори за ползването на тези права и на другите закриляни обекти, или пък тази разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че са визирани единствено случаите, когато съответният притежател и съответното учреждение са сключили споразумение по този въпрос.

- 16 Bundesgerichtshof счита, че за разлика от текста на немски език на посочената разпоредба текстовете ѝ на английски и на френски език са в смисъла на първото тълкуване. Той посочва, че довод в подкрепа на това тълкуване могат да бъдат и общата структура и целите на Директива 2001/29. Според него, ако обаче се приеме, че единствено със сключването на споразумение възниква пречка за прилагането на посочения ограничителен режим, съответното учреждение би могло да отхвърли отправеното от притежателя на правата подходящо предложение, за да се възползва от ограничителния режим; по мнение на Bundesgerichtshof това също така означава, че въпросният притежател няма да получи подходящо възнаграждение, каквато обаче е една от целите на тази директива.
- 17 На второ място, запитващата юрисдикция се пита дали член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 следва да се тълкува в смисъл, че оправомощава държавите членки да предоставят на посочените в тази разпоредба учреждения правото да цифровизират произведенията, които са част от тяхната колекция, доколкото разгласяването или предоставянето им на разположение чрез техните терминали изисква такова възпроизвеждане. Според запитващата юрисдикция държавите членки би трябвало да разполагат с акцесорно правомощие да предвидят такова изключение от правото на възпроизвеждане по член 2 от същата директива или ограничение на това право, тъй като в противен случай полезният ефект на член 5, параграф 3, буква н) от нея не би бил гарантиран. Тя посочва, че във всеки случай въпросното правомощие може да се изведе от член 5, параграф 2, буква в) от цитираната директива.
- 18 На трето място, запитващата юрисдикция счита, че спорът по главното производство поставя въпроса дали съгласно член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 държавите членки могат да предвидят ограничителен режим, който позволява на ползвателите на посочено от тази разпоредба учреждение изцяло или отчасти да отпечатват върху хартия или да съхраняват или прехвърлят на USB устройства произведенията, които са им били разгласени или предоставени на разположение от съответното учреждение чрез неговите терминали.
- 19 В това отношение същата юрисдикция отбелязва, най-напред, че макар отпечатването, съхраняването или прехвърлянето — доколкото тези дейности са свързани с възпроизвеждането на произведение — по принцип да не попадат в обхвата на ограничението, предвидено в член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, възпроизвеждането под формата на продължаване на разгласяването или на предоставянето на разположение на дадено произведение от съответното учреждение може да бъде разрешено на основание друго ограничение, и по-специално съгласно т.нар. изключение „за копиране за лично ползване“, залегнало в член 5, параграф 2, буква б) от цитираната директива.
- 20 На следващо място, по мнение на запитващата юрисдикция целта по член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 — да се направи възможно ефикасното използване, за целите на изследвания или частни проучвания, на текстовете, които са разгласени или предоставени на разположение чрез терминалите на учреждение като библиотека — насочва към тълкуване на тази разпоредба в смисъл, че отпечатването от един терминал на произведение на хартия е разрешено, а съхраняването върху USB устройство — не.
- 21 На последно място, според запитващата юрисдикция подобно тълкуване на член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 също така би гарантирало, че обхватът на този ограничителен режим отговаря на трите условия, предвидени в член 5, параграф 5 от същата директива. Тя счита, че съхраняването на дадено произведение върху USB устройство засяга в по-голяма степен авторското право върху това произведение от отпечатването му на хартия.

22 При тези обстоятелства Bundesgerichtshof решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Прилагат ли се условия за покупка или лицензия по смисъла на член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, когато притежателят на правата предлага на посочените в тази разпоредба учреждения да сключат лицензионни договори за използване на произведенията при подходящи условия?
- 2) Член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 оправомощава ли държавите членки да предоставят на учрежденията правото да цифровизират произведенията, които са част от тяхната колекция, когато това е необходимо за целите на предоставянето на тези произведения на разположение чрез терминали?
- 3) Може ли правата, които държавите членки предвиждат в съответствие с член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, да бъдат с такъв обхват, че ползвателите на терминали да могат да отпечатват върху хартия или да съхраняват върху USB устройства предоставените им на разположение чрез тези терминали произведения?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 23 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали за дадено произведение се прилагат „условия за покупка или лицензия“ по смисъла на член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, когато притежателят на правата е предложил на посочено в тази разпоредба учреждение, като общодостъпна библиотека, да сключат лицензионен договор или договор за използване на това произведение при подходящи условия.
- 24 С изключение на Ulmer всички заинтересовани лица, представили писмено становище, предлагат на този въпрос да се даде отрицателен отговор и по същество поддържат тълкуването, че понятието „условия за покупка или лицензия“ в член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 трябва да се разбира в смисъл, че притежателят на правата и учреждението трябва да са сключили лицензионен договор или договор за използване на съответното произведение, в който са конкретизирани условията за използване от това учреждение на произведението.
- 25 Според Ulmer самият факт, че притежателят на правата предлага на общодостъпна библиотека да сключат лицензионен договор или договор за използване, е достатъчен, за да изключи приложимостта на член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, стига предложението да е „подходящо“.
- 26 В това отношение от сравнението между текстовете на различните езици на член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, и по-специално на английски, френски, немски и испански език, където се използват съответно думите „terms“, „conditions“, „Regelung“ и „condiciones“, най-напред следва, че в текста на тази разпоредба законодателят на Съюза е използвал понятията „условия“ или „разпоредби“, които се отнасят до реално уговорени договорни клаузи, а не до обикновени предложения за сключване на договор.
- 27 На следващо място е необходимо да се напомни, че ограничението съгласно член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 трябва да служи на обществения интерес от насърчаване на частните изследвания и проучвания чрез разпространението на знания — нещо, което също така представлява основната мисия на учреждения като общодостъпните библиотеки.

- 28 Застъпването от Ulmer тълкуване обаче означава, че притежателят на правата би могъл с едностранни и по същество дискреционни действия да лиши съответното учреждение от правото да се ползва от това ограничение, а следователно и да попречи както на изпълнението на основната му мисия, така и на насърчаването на посочения обществен интерес.
- 29 В допълнение, в съображение 40 от Директива 2001/29 се посочва, че следва да се насърчават конкретни договори или лицензи, които — без да нарушават равновесието — са благоприятни за такива учреждения и за осъществяването на тяхната задача за разпространение.
- 30 Както по същество отбелязва генералният адвокат в точки 21 и 22 от заключението си, съображения 45 и 51 от същата директива потвърждават, включително в текста им на немски език, че в контекста по-специално на изброените в член 5, параграф 3 от Директива 2001/29 изключения и ограничения се изхожда от реално съществуващи договорни отношения, както и от сключването и изпълнението на реално съществуващи договорни споразумения, а не от обикновени предложения във връзка с договор или лицензия.
- 31 Предлаганото от Ulmer тълкуване също така е трудно съвместимо с целта на член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 да се поддържа справедлив баланс между правата и интересите на притежателите на права, от една страна, и на ползвателите на закриляни обекти, които желаят да ги разгласят публично за целите на частно изследване или проучване, извършвано от отделни лица от публиката, от друга.
- 32 Освен това тълкуването в смисъл, че самото предлагане да бъде сключен договор за лицензия или използване е достатъчно да изключи приложимостта на член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, до голяма степен би изпразнило от съдържание ограничението, предвидено в тази разпоредба, и дори полезния му ефект, защото ако посоченото тълкуване бъде възприето, ограничението би се прилагало, както поддържа Ulmer, само за все по-рядко срещаните се произведения, които все още не се предлагат на пазара в електронен вариант, по-специално под формата на електронна книга.
- 33 На последно място, тълкуването в смисъл, че трябва да са налице реално уговорени договорни условия не може да бъде отхвърлено — обратно на становището на Ulmer — и със съображението, че нарушава трите условия по член 5, параграф 5 от Директива 2001/29.
- 34 В това отношение е достатъчно да се констатира, че предвиденото в член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 ограничение е придружено от няколко рестрикции, които гарантират — макар приложимостта на тази разпоредба да е изключена само в хипотезата на реално уговорени договорни условия — че това ограничение продължава да се прилага в специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведенията и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на правата.
- 35 С оглед на предходните съображения на първия въпрос следва да се отговори, че понятието „условия за покупка или лицензия“, което се съдържа в член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, трябва да се разбира в смисъл, че притежателят на правата и посочено в тази разпоредба учреждение, като общодостъпна библиотека, трябва да са сключили лицензионен договор или договор за използване на съответното произведение, в който са конкретизирани условията, при които учреждението може да използва това произведение.

По втория въпрос

- 36 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска държава членка да даде на посочените в тази разпоредба общодостъпни библиотеки правото да

цифровизират произведенията, които са част от тяхната колекция, ако това действие по възпроизвеждане е необходимо за целите на предоставянето на тези произведения на разположение на техните ползватели чрез специализирани терминали в помещенията на тези учреждения.

- 37 Като начало следва да се отбележи, че няма спор, че цифровизирането на произведението, доколкото се състои основно в преобразуването му от аналогов в цифров формат, представлява действие по възпроизвеждане на произведението.
- 38 Ето защо възниква въпросът дали член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 позволява на държавите членки да предоставят на общодостъпните библиотеки това право на възпроизвеждане, въпреки че съгласно член 2 от нея авторите имат изключителното право да разрешават или забраняват възпроизвеждането на произведенията си.
- 39 В тази насока, най-напред, следва да се констатира, че съгласно член 5, параграф 3, изречение първо от Директива 2001/29 изключенията и ограниченията, посочени в този параграф, се отнасят до правата по членове 2 и 3 от цитираната директива, а следователно и до изключителното право на възпроизвеждане, което има притежателят на правата, както и до правото на публично разгласяване.
- 40 Член 5, параграф 3, буква н) от същата директива обаче ограничава използването на произведения по смисъла на тази разпоредба до тяхното „разгласяване или предоставяне на разположение“ и следователно до действия, които попадат в обхвата единствено на изключителното право на публично разгласяване на произведения съгласно член 3 от Директивата.
- 41 На следващо място, трябва да се напомни, че за да е налице „действие по разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 е достатъчно по-специално въпросните произведения да са предоставени на публично разположение по такъв начин, че всеки да може да има достъп до тях, без значение дали тази възможност се използва или не (решение Svensson и др., C-466/12, EU:C:2014:76, т. 19).
- 42 Ето защо в случаите, когато учреждение като общодостъпна библиотека, спрямо което се прилага член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, предоставя при обстоятелства като тези по главното производство достъп до произведение, част от неговата колекция, на „публика“, т.е. на всички лица, които използват създадените в помещенията му специализирани терминали за целите на частно изследване или проучване, това трябва да се квалифицира като „предоставяне на разположение“ и следователно като „действие по разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директивата (вж. в този смисъл решение Svensson и др., EU:C:2014:76, т. 20).
- 43 Това право на разгласяване на произведения, което учреждения като посочените в член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 общодостъпни библиотеки имат в рамките на ограниченията, предвидени в цитираната разпоредба, до голяма степен би било изпразнено от съдържание и дори от полезен ефект, ако тези учреждения не притежават акцесорно право на цифровизиране на съответните произведения.
- 44 В член 5, параграф 2, буква в) от Директива 2001/29 на въпросните учреждения е признато такова право във връзка със „специфични действия на възпроизвеждане“.
- 45 Това условие за специфичност трябва да се разбира в смисъл, че съответните учреждения по правило не могат да цифровизират всичките си колекции.

- 46 От друга страна, посоченото условие по принцип е спазено, когато цифровизирането на някои произведения от дадена колекция е необходимо с оглед „използване чрез разгласяване или предоставяне на разположение за целите на частно изследване или проучване на отделни лица от публиката чрез специализирани терминали“, както предвижда член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29.
- 47 В допълнение, обхватът на това акцесорно право на цифровизиране трябва да бъде уточнен чрез тълкуване на член 5, параграф 2, буква в) от Директива 2001/29 в светлината на член 5, параграф 5 от нея, съгласно който това ограничение се прилага само в някои специфични случаи, които не засягат нормалното използване на произведението или друг закрилян обект и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на права; последната разпоредба обаче не е предназначена да разшири обхвата на изключенията и ограниченията, предвидени в член 5, параграф 2 от Директивата (вж. в този смисъл решения Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, т. 58 и ACI Adam и др., C-435/12, EU:C:2014:254, т. 26).
- 48 В настоящия случай се налага изводът, че в рамките на приложимото национално законодателство условията по член 5, параграф 5 от споменатата директива са надлежно отчетени. Това е така, защото, на първо място, от член 52b от UrhG следва, че цифровизирането от общодостъпните библиотеки на произведения не може да води до това броят екземпляри от всяко от произведенията, предоставени на разположение на ползвателите чрез специализирани терминали, да е по-голям от този на екземплярите, които тези библиотеки са придобили в аналогов формат. На второ място, въпреки че по силата на цитираната национална правна норма самото цифровизиране на произведението не е съчетано със задължение за изплащането на обезщетение, последващото предоставяне на това произведение на разположение в цифров формат чрез специализирани терминали е основание за заплащането на справедливо възнаграждение.
- 49 С оглед на предходните съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 2, буква в) от нея трябва да се тълкува в смисъл, че допуска държава членка да даде на посочените в тези разпоредби общодостъпни библиотеки правото да цифровизират произведенията, които са част от тяхната колекция, ако това действие по възпроизвеждане е необходимо за целите на предоставянето на тези произведения на разположение на техните ползватели чрез специализирани терминали в помещенията на тези учреждения.

По третия въпрос

- 50 С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска държава членка да даде на посочените от тази разпоредба общодостъпни библиотеки правото да предоставят произведения на разположение на ползвателите чрез специализирани терминали, които правят възможно отпечатването на произведенията на хартия или съхраняването им на USB устройство.
- 51 Както следва от точки 40 и 42 от настоящото решение, залегналото в член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 ограничение по принцип се прилага само спрямо някои действия по разгласяване, които обичайно попадат в обхвата на изключителното право на притежателя съгласно член 3 от тази директива, а именно действията, с които съответните учреждения предоставят дадено произведение на разположение на отделни лица от публиката за целите на частно изследване или проучване, чрез специализирани терминали, създадени в помещенията на тези учреждения.

- 52 Безспорно е обаче, че действия като отпечатването на произведение на хартия или съхраняването му на USB устройство, дори да са станали възможни благодарение на някои функции на специализираните терминали, в които може да се направи справка с това произведение, са действия не по „разгласяване“ по смисъла на член 3 от Директива 2001/29, а по „възпроизвеждане“ по смисъла на член 2 от тази директива.
- 53 Всъщност става въпрос за създаването на ново аналогово или дигитално копие на дигиталното копие на произведението, което дадено учреждение е предоставило на разположение на ползвателите чрез специализирани терминали.
- 54 Тези действия по възпроизвеждане, за разлика от някои действия по цифровизиране на дадено произведение, не могат да бъдат разрешени и въз основа на акцесорно право, изведено от член 5, параграф 2, буква в) във връзка с член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, понеже не са необходими с оглед предоставянето на това произведение на разположение на ползвателите чрез специализирани терминали при спазване на установените в тези разпоредби условия. В допълнение, след като се извършват не от учрежденията, визирани в член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29, а от ползвателите на създадените в помещенията на тези учреждения специализирани терминали, въпросните действия не могат да бъдат разрешени на основание на тази разпоредба.
- 55 Такива действия по възпроизвеждане върху аналогов или цифров носител обаче евентуално могат да бъдат разрешени съгласно националното законодателство, с което се транспонират изключенията и ограниченията по член 5, параграф 2, буква а) или б) от Директива 2001/29, стига във всеки отделен случай да са изпълнени поставените с тези разпоредби условия, и по-специално за справедливо възнаграждение на притежателя на правата.
- 56 Подобни действия по възпроизвеждане също така трябва да отговарят на условията, предвидени в член 5, параграф 5 от Директива 2001/29. Ето защо обхватът на възпроизведените текстове не може да засяга неоправдано законните интереси на притежателите на авторското право.
- 57 С оглед на предходните съображения на третия въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не обхваща действия като отпечатването на произведения на хартия или съхраняването им на USB устройство, извършени от ползватели в специализирани терминали, създадени в посочените от тази разпоредба общодостъпни библиотеки. Такива действия обаче евентуално могат да бъдат разрешени съгласно националното законодателство, с което се транспонират изключенията и ограниченията по член 5, параграф 2, буква а) или б) от споменатата директива, стига във всеки отделен случай да са изпълнени условията, поставени от тези разпоредби.

По съдебните разноски

- 58 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

- 1) Понятието „условия за покупка или лицензия“, което се съдържа в член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество, трябва да се разбира в смисъл, че

притежателят на правата и посочено в тази разпоредба учреждение, като общодостъпна библиотека, трябва да са сключили лицензионен договор или договор за използване на съответното произведение, в който са конкретизирани условията, при които учреждението може да използва това произведение.

- 2) Член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 2, буква в) от нея трябва да се тълкува в смисъл, че допуска държава членка да даде на посочените в тези разпоредби общодостъпни библиотеки правото да цифровизират произведенията, които са част от тяхната колекция, ако това действие по възпроизвеждане е необходимо за целите на предоставянето на тези произведения на разположение на техните ползватели чрез специализирани терминали в помещенията на тези учреждения.
- 3) Член 5, параграф 3, буква н) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не обхваща действия като отпечатването на произведения на хартия или съхраняването им на USB устройство, извършени от ползватели в специализирани терминали, създадени в посочените от тази разпоредба общодостъпни библиотеки. Такива действия обаче евентуално могат да бъдат разрешени съгласно националното законодателство, с което се транспонират изключенията и ограниченията по член 5, параграф 2, буква а) или б) от споменатата директива, стига във всеки отделен случай да са изпълнени условията, поставени от тези разпоредби.

Подписи